

ZARZĄDZANIE KRAJOWĄ GOSPODARKĄ WODNĄ OD 2018 ROKU

**Katarzyna DĄBROWSKA^a, Łukasz TRYBUŁOWSKI^a,
Marcin BUTKIEWICZ^a, Justyna KLIMOWICZ^a, Angelika KISIEL^a,
Weronika SKOCZKO^b, Ewa SZATYŁOWICZ^c, Iwona SKOCZKO^{c*}**

^a Koło Młodych PZITS, Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Politechnika Białostocka, ul. Wiejska 45 A, 15-351, Białystok

^b Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny Instytut Edukacji, ul. Żytnia 17/19 08-110 Siedlce

^c Katedra Technologii i Systemów Inżynierii Środowiska, Wydział Budownictwa i Inżynierii Środowiska, Politechnika Białostocka, ul. Wiejska 45 A, 15-351, Białystok

Streszczenie: Podjęto próbę analizy zarządzania krajową gospodarką wodną od 2018 roku w Polsce. Przeanalizowano ustawę *Prawo wodne*, która zaczęła obowiązywać od 20 lipca 2017 roku. Przedstawiono zmiany w zakresie praw i obowiązków zwierzchnika w stosunku do wód publicznych stanowiących własność skarbu państw oraz porównano obowiązującą ustawę z ustawą z 18 lipca 2001 roku. Przedstawiono instytucję Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie oraz jej hierarchię i zakres obowiązków, a także dokumenty przez nią wydawane.

Słowa kluczowe: wody polskie, gospodarka wodna, prawo wodne.

doi: 10.24427/bis-2018-vol9-no3-0001

1. Wprowadzenie

Ustawa *Prawo wodne*, która zaczęła obowiązywać od 20 lipca 2017 roku, na nowo określiła zarządzanie zasobami wodnymi w Polsce. Nowe *Prawo wodne* wprowadziło całkowitą przebudowę struktury organów właściwych w gospodarowaniu wodami (Cyrankiewicz, 2017). Oprócz dotychczasowych dorzeczy i regionów wodnych, wyróżnia się także zlewnie – zdefiniowane przez ustawodawcę jako: „obszar łądu, z którego cały spływ powierzchniowy wód jest odprowadzany przez system strug, strumieni, potoków, rzek i kanałów do wybranego przekroju cieków” (Gajda, 2017). W związku z tym podziałem utworzono Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (Dolna, 2017a). W jej skład wchodzi następujące jednostki organizacyjne: Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie, regionalne zarządy gospodarki wodnej z siedzibami w jedenastu miastach, zarządy zlewni i nadzory wodne (Gajda, 2017).

2. Nowa ustawa *Prawo wodne*

Nowe *Prawo wodne* to rozbudowany akt prawny regulujący prawa i obowiązki jednostek samorządu terytorialnego, szeroko pojętej administracji, zwykłych obywateli, a także przedsiębiorców. Ustawa ta pozwala na sprawniejsze zarządzanie zasobami wodnymi,

obniżenie obciążenia budżetu państwa oraz w wyższym stopniu racjonalne wydatkowanie środków publicznych. W rezultacie zwiększa się bezpieczeństwo przeciwpowodziowe obywateli (Uzasadnienie do projektu ustawy, 2017).

Reforma gospodarki wodnej dąży do wprowadzenia w obszarze regulacji nowego Prawa wodnego narzędzi zapewniających osiągnięcie celu Ramowej Dyrektywy Wodnej, jakim jest pełna realizacja zlewniowej polityki gospodarowania wodami spełniającej kryteria funkcjonalności i bezpieczeństwa oraz zrównoważonego rozwoju, efektywności ekonomicznej, trwałości ekosystemów i aprobaty społecznej zgodnie z zasadą zrównoważonego gospodarowania wodami, w tym także z gospodarczym korzystaniem z zasobów wodnych (Cyrankiewicz, 2017).

Właścicielami wód – podobnie jak w poprzedniej ustawie *Prawo wodne* z 18 lipca 2001 roku (stare *Prawo wodne*) jest: Skarb Państwa, osoby prawne (w tym jednostki samorządu terytorialnego) oraz osoby fizyczne. Reformie nie podlegają wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne wraz z morskimi wodami wewnętrznymi Zatoki Gdańskiej, śródlądowe wody powierzchniowe płynące oraz wody podziemne stanowiące własność Skarbu Państwa. Płynące wody publiczne oraz grunty przez te wody pokryte nie podlegają obrotowi cywilnoprawnemu, z wyjątkami określonymi w ustawie. Tak samo jak grunty pokryte wodami powierzchniowymi płynącymi, stanowiącymi własność

* Autor odpowiedzialny za korespondencję. E-mail: i.skoczko@pb.edu.pl

Skarbu Państwa pozostaną zasobem nieruchomości Skarbu Państwa, do którego nie stosuje się przepisów ustawy o gospodarce nieruchomościami (Dolna, 2017b).

Od 1 stycznia 2018 r. zmienił się katalog podmiotów wykonujących prawa zwierzchnika w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa (Uzasadnienie do projektu ustawy, 2017).

Zgodnie z przepisami obowiązującymi do 31 grudnia 2017 prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa wykonywali (Dolna, 2017b):

- minister właściwy do spraw gospodarki morskiej
  - w stosunku do wód morza terytorialnego oraz morskich wód wewnętrznych wraz z wodami Zatoki Gdańskiej;
- Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej
  - w stosunku do wód istotnych dla kształtowania zasobów wodnych oraz ochrony przeciwpowodziowej;
- dyrektor parku narodowego – w stosunku do wód znajdujących się w granicach parku;
- marszałek województwa w odniesieniu do zadań z zakresu administracji rządowej wykonywanej przez samorząd województwa – w stosunku do wód istotnych dla regulacji stosunków wodnych na potrzeby rolnictwa, służących polepszeniu zdolności produkcyjnej gleby i ułatwieniu jej uprawy.

Od 1 stycznia 2018 r. katalog tych podmiotów uległ zmianie. Zgodnie z artykułem 212 ust. 3 nowego prawa wodnego prawa właścicielskie w stosunku do wód publicznych stanowiących własność Skarbu Państwa wykonują:

- Wody Polskie – w stosunku do śródlądowych wód płynących oraz wód podziemnych, z wyłączeniem śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym;

- Minister właściwy do spraw gospodarki morskiej
  - w stosunku do wód morza terytorialnego oraz morskich wód wewnętrznych;
- Minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej
  - w stosunku do śródlądowych dróg wodnych o szczególnym znaczeniu transportowym.

W strukturze zarządzania wodami stare *Prawo wodne* w tym zakresie przewidywało działanie prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (KZGW) jako głównego organu administracji rządowej właściwego w sprawach gospodarowania wodami, oraz dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW) jako organów administracji rządowej niezintegrowany w regionie wodnym. Nowe *Prawo wodne* spowodowało zniesienie w/w organów 1 stycznia 2018 roku (art. 252). W tym samym dniu obowiązki dotychczasowego prezesa KZGW, dotychczasowych dyrektorów RZGW oraz marszałków województw związane z utrzymaniem wód oraz pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, a także inwestycjami w gospodarce wodnej przejęło do wykonywania Państwowe Gospodarstwo Wodne – Wody Polskie. Wskazuje to również, że wszelkie należności, zobowiązania, prawa i obowiązki KZGW oraz RZGW stały się należnościami, zobowiązaniami, prawami i obowiązkami Wód Polskich (Dolna, 2017b).

Oznacza to że, Wody Polskie przejęły zarządzanie wodami w zakresie: lokalnym (nadzór wodny), zlewni (zarząd zlewni), regionu wodnego (regionalny zarząd gospodarki wodnej) oraz dorzecza (Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej) (Dolna, 2017b). Nowe *Prawo wodne* wniosło wiele zmian w stosunku do dawniej obowiązującej ustawy. W tabeli 1 przedstawiono różnice pomiędzy obiema ustawami.

Tab. 1. Porównanie ustaw *Prawo wodne* w zakresie struktury zarządzania wodami (Dolna, 2017b)

	Nowe Prawo wodne 20.07.2017 r.	Prawo wodne 18.07.2001 r.
Właściciel wód	Skarb Państwa	Skarb Państwa
Własność Skarbu Państwa wykonują:	<ul style="list-style-type: none"> - minister właściwy do spraw żeglugi śródlądowej - Wody Polskie - minister właściwy do spraw gospodarki morskiej 	<ul style="list-style-type: none"> - minister właściwy do spraw gospodarki morskiej - Prezes Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej - dyrektor parku narodowego - marszałek województwa, jako zadanie z zakresu administracji rządowej wykonywane przez samorząd województwa
Struktura zarządzania	Państwowe Gospodarstwo Wodne - Wody Polskie	<ul style="list-style-type: none"> - Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej (KZGW) - Dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW)
Zgody i pozwolenia	zgody wodnoprawne są wydawane przez Wody Polskie	pozwolenia wodnoprawne i zgłoszenia wydawane były przez starostów powiatowych, marszałków województw oraz regionalnych dyrektorów gospodarowania wodą

3. Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” w teorii

Wody Polskie przejęły dotychczasowe zadania i kompetencje Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej oraz marszałków województw (związane z utrzymaniem wód) oraz starostów – w zakresie wydawania pozwoleń wodnoprawnych. Na barkach Wód Polskich pozostaje też utrzymanie pozostałego mienia Skarbu Państwa związanego z gospodarką wodną, a także prowadzenie inwestycji w tym obszarze (Miś, 2017). Podstawowe zadania Wód Polskich obejmują przede wszystkim przygotowanie projektów niektórych dokumentów związanych z zarządzaniem ryzykiem powodziowym oraz przeciwdziałaniem skutkom suszy. Wody Polskie są odpowiedzialne na przykład za sporządzenie projektów map zagrożenia powodziowego i map ryzyka powodziowego w uzgodnieniu z właściwymi wojewodami. Z kolei Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej oraz regionalne zarządy gospodarki wodnej przestały być państwowymi jednostkami budżetowymi i jako jednostki organizacyjne zostaną włączone w strukturę Wód Polskich (www.portalsamorządowy.pl).

Centralną strukturą Wód Polskich jest Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie. Na poziomie regionalnym funkcjonuje jedenaście zarządów gospodarki wodnej w: Białymstoku, Bydgoszczy, Gdańsku, Gliwicach, Krakowie, Lublinie, Rzeszowie, Poznaniu, Szczecinie, Warszawie i Wrocławiu. W strukturze Wód Polskich działa też pięćdziesiąt zarządów zlewni, a także 352 nadzory wodne i ich filie. Powstały również komórki do spraw kontroli i audytu wewnętrznego, a także biura rzecznika prasowego oraz pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych. Na rysunku 1 przedstawiono rozmieszczenie zarządów gospodarki wodnej w kraju (Dolna, 2017a).

Rys. 1. Rozmieszczenie zarządów gospodarki wodnej na podstawie (Dolna, 2017)

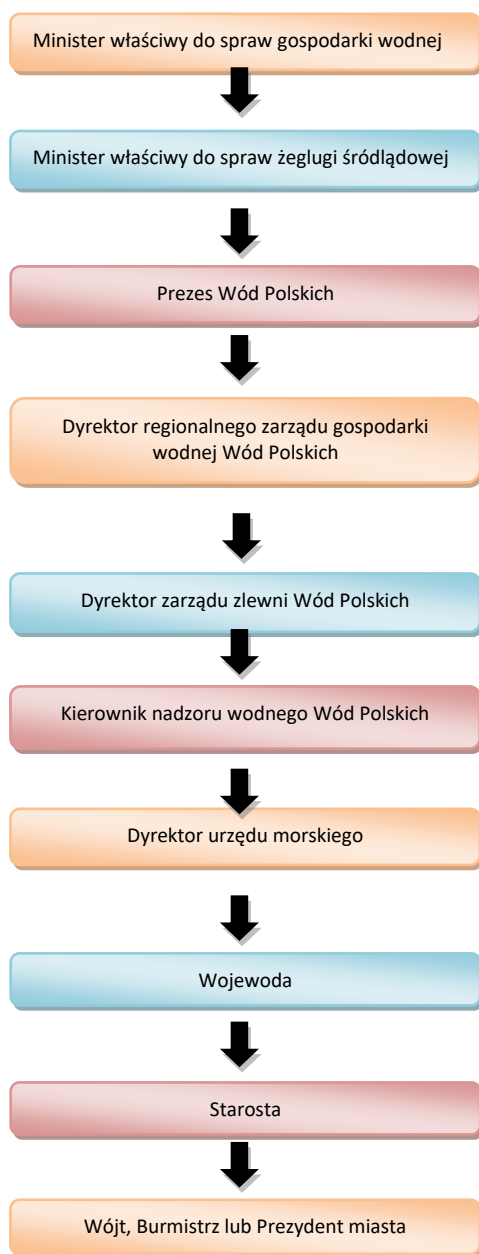
Instrumentem finansowania zadań ustawowych Wód Polskich są wpływy z opłat z tytułu usług wodnych i z opłat podwyższonych generowanych w obszarze gospodarki wodnej, w szczególności z opłat za pobór wód oraz z opłat podwyższonych za brak wymaganej prawem decyzji lub za przekroczenie lub naruszenie warunków korzystania ze środowiska, ustalonych decyzją w zakresie poboru wód (Dyrektywa 2000/60/WE).

4. Hierarchia i zakres obowiązków

W związku z reorganizacją systemu gospodarowania wodami najistotniejszą zmianą było zlikwidowanie centralnej administracji rządowej w postaci prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i zmianę na Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180). Celem reformy struktur organizacyjno-prawnych w takiej postaci była głównie konsolidacja zarządzania zasobami wodnymi. Z powodu wyroku jaki wydano 30 czerwca 2016 roku przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, gdzie stwierdzono że Polska nie dostosowała się do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego 2000/60/WE z 23 października 2000 roku ustalającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. Dlatego też wprowadzenie nowej ustawy *Prawo wodne* miało istotne znaczenie zarówno z powodu usunięcia wszelkich niedociągnięć wynikających z niedostosowania się do dyrektywy jak również spełnienia wymagań formalnych, które są niezbędne do otrzymania środków z programów operacyjnych UE na lata 2014-2020 (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

Ustawodawcy mając na uwadze te obostrzenia musieli stworzyć nową ustawę, która wyeliminuje wszystkie wady prawne i w przejrzysty sposób ustali kompetencje wszystkich podmiotów zarządzających zasobami wodnymi w Polsce. Utworzono Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie. Ministrowi powierzono między innymi kształtowanie polityki wodnej na obszarze całego kraju oraz nadzór nad Wodami Polskimi i służbami państwowymi takimi jak: służba hydrogeologiczna, hydrologiczno-meteorologiczna i do spraw bezpieczeństwa budowli piętrzących. W zakresie obowiązków należących do instytucji Wód Polskich będą one wykonywały zadania należące do tej pory do Prezesa Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej i dyrektorów regionalnych zarządów gospodarki wodnej. Podział organów właściwych w sprawie gospodarowania wodami przedstawiono rysunku 2.

Do obowiązków Prezesa Wód Polskich należą przede wszystkim: kierowanie Wodami Polskimi i reprezentowanie ich na zewnątrz, kierowanie pracą Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, wykonywanie obowiązków prawnych w zakresie praw i obowiązków majątkowych, udzielanie pełnomocnictw pracownikom Wód Polskich (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

Rys. 2. Hierarchia organów właściwych w sprawie gospodarowania wodami na podstawie (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180)

Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej jest odpowiedzialny za (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180):

- wydawanie aktów prawa miejscowego;
- sporządzanie identyfikacji znaczących oddziaływań antropogenicznych i ocen ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych w regionie wodnym;
- opracowywanie warunków korzystania z wód regionu wodnego;
- sporządzanie analiz ekonomicznych związanych z korzystaniem z wód w regionie wodnym;
- opracowywanie, prowadzenie, weryfikowanie i bieżące aktualizowanie wykazów obszarów chronionych utworzonych na podstawie przepisów ustawy oraz odrębnych przepisów;

- sporządzanie projektów planów zarządzania ryzykiem powodziowym dla regionów wodnych;
- współpracę w przygotowywaniu wstępnej oceny ryzyka powodziowego i planów zarządzania ryzykiem powodziowym;
- przygotowywanie planów przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych;
- prowadzenie katastru wodnego dla regionu wodnego;
- przeprowadzanie kontroli gospodarowania wodami;
- planowanie przedsięwzięć związanych z odbudową ekosystemów zdegradowanych przez eksploatację zasobów wodnych.

W ramach gospodarowania mieniem Skarbu Państwa, związanym z gospodarką wodną, dyrektor regionalnego zarządu realizuje w imieniu Prezesa Krajowego Zarządu zadania związane z utrzymywaniem śródlądowych wód powierzchniowych lub urządzeń wodnych oraz pełni funkcję inwestora w zakresie gospodarki wodnej w regionie wodnym. W związku z przeprowadzaniem koordynacji gromadzi, przetwarza i udostępnia informacje dla potrzeb planowania przestrzennego i centrów zarządzania kryzysowego (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

Dyrektor zarządu zlewni Wód Polskich ma za zadanie zapewniać utrzymanie w należyтым stanie technicznym koryt cieków naturalnych oraz kanałów oraz dbałość o dobry stan wód, przeprowadzanie oceny stanu technicznego rzek i potoków we współpracy z Wydziałem Utrzymywania Wód oraz utrzymanie obiektów hydrotechnicznych będących w administracji zarządu zlewni zgodnie z obowiązującymi instrukcjami eksploatacyjnymi. Dodatkowo odpowiada za utrzymywanie urządzeń likwidujących ujemne skutki piętrzenia wody związanymi z obiektami hydrotechnicznymi RZGW, zarządzanie gospodarką wodną na obiektach hydrotechnicznych zgodnie z instrukcją gospodarowania wodą i zagwarantowanie odpowiednich warunków swobodnego spływu wód powodziowych oraz lodów. Ponadto wydaje opinie w sprawie dokumentacji dla obiektów obcych na obszarze dorzecza w granicach zarządów zlewni, z wyjątkiem dokumentacji budowli i urządzeń zmieniających charakter, trasę i inne parametry rzek i potoków. Organizuje i prowadzi bieżące komisyjne przeglądy stanu technicznego obiektów hydrotechnicznych oraz realizacja zaleceń wynikających z oceny ich stanu i kieruje sprawami wynikającymi ze szkodliwego oddziaływania na obszary przyległe obiektów hydrotechnicznych i budowli regulacyjnych piętrzących wody (Szydłowski, 2017).

Wojewoda w przypadku wprowadzenia stanu klęski żywiołowej wprowadza czasowe ograniczenia w korzystaniu z wód, w szczególności w zakresie poboru wody lub wprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, ustanawiających strefy ochronne ujęć wód powierzchniowych, ustanawiających obszary ochronne, na których obowiązują zakazy, nakazy oraz ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody. Kompetencje wojewody w zakresie opiniowania i uzgodnień obejmują opiniowanie projektu wstępnej oceny stanu środowiska wód morskich, uzgadnianie projektów planów przeciwdziałania skutkom suszy oraz

uzgadnianie rozstrzygnięć, w których urządzenia melioracji wodnych zostały wykonane na koszt Skarbu Państwa (Jaworowski, 2017).

W związku z wprowadzoną ustawą samorządy terytorialne mają ograniczone kompetencje chociażby w zakresie pozwoleń wodnoprawnych, które wydaje Dyrektor Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej Wód Polskich a część obowiązków dotyczących melioracji i nadzoru nad spółkami wodnymi jest przekazana Wodom Polskim (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

5. Ustawowo określone dokumenty

Jak wspomniano wcześniej Wody Polskie to instytucja, która będzie wykonywać uprawnienia właścicielskie w stosunku do wód i nieruchomości związanych z wodami będącymi własnością Skarbu Państwa. Dodatkowo nowa instytucja przejęła decydowanie i orzekanie w sprawach gospodarki wodnej poprzez wydawanie m.in. pozwoleń wodnoprawnych (Miś, 2017).

Najważniejszymi dokumentami są pozwolenia wodnoprawne, które obejmują przejęcie zgłoszenia wodnoprawnego, wydanie oceny oraz decyzji między innymi poruszania się pojazdami na wodach powierzchniowych oraz gruntach pokrytych wodami. Wydanie pozwolenia, oceny wodnoprawnej lub przyjęcie zgłoszenia musi nastąpić, zanim podmiot uzyska: decyzję o pozwoleniu na budowę, decyzję na realizację inwestycji drogowej i zezwolenie na zbieranie i przetwarzanie odpadów (Uzasadnienie do projektu ustawy, 2017). Dokumenty te są wydawane na czas określony. Pozwolenie na szczególne korzystanie z wód wydaje się na okres nie dłuższy niż 20 lat, a pozwolenie na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi wydaje się na okres nie dłuższy niż 10 lat. Zasady wydawania pozwoleń wodnoprawnych i przyjmowania zgłoszeń wodnoprawnych nie uległy znaczącym zmianom. Nowość stanowi przepis wskazujący, kiedy w trakcie legalizacji przedsięwzięcia (przed jakimi innymi decyzjami) ma być wydane pozwolenie wodnoprawne lub dokonane zgłoszenie wodnoprawne (Cyrankiewicz, 2017).

Pozwolenie wodnoprawne następuje przed uzyskaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, realizację inwestycji drogowej czy prowadzenie obiektu unieszkodliwiania odpadów. Podsumowując, jest to istotny dokument po który od 1 stycznia 2018 roku należy udać się do instytucji Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie” (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

Ponadto, nowa instytucja wydawać będzie również inne dokumenty, które wymieniono poniżej:

- projekty strategii rozwoju województw;
- plany zagospodarowania przestrzennego województw;
- ramowe studia uwarunkowań;
- kierunki zagospodarowania przestrzennego związków metropolitalnych;
- studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin;
- miejscowe plany zagospodarowania;
- decyzje o warunkach zabudowy;

– decyzje o ustaleniu lokalizacji i inwestycji celu publicznego

– decyzje o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej.

Dodatkowo, Wody Polskie realizują obowiązki ewidencyjne czyli ewidencję żeglugowego wykorzystania śluz i pochylni przez statki, wydatków poniesionych na utrzymanie śródlądowych dróg wodnych czy ewidencję melioracji wodnych (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

6. Plany utrzymania wód

Utrzymanie wód polega na zachowaniu nienaruszonego stanu brzegów i den w śródlądowych wodach powierzchniowych oraz morskich wewnętrznych. Dodatkowo w jego kontekście mówi się również o ochronie przed powodzią i usuwaniu jej skutków, utrzymaniu zwierciadła wody na poziomie umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie urządzeń wodnych, linii, między innymi telekomunikacyjnych oraz rurociągów, zapewnienie spływu lodów i zapobieganie powstawaniu niekorzystnych zjawisk lodowych. Działania mające na celu utrzymanie wód realizowane są między innymi poprzez wykaszanie roślin z dna i brzegów, usuwanie przeszkód naturalnych lub powstałych w wyniku ludzkiej działalności, zasypywanie wyrw, usuwanie namulów i rumoszy, ograniczanie aktywności zwierząt na danych obszarach poprzez rozbieranie tam bobrowych czy zasypywanie legowisk i nor (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

Według ustawy o prawie wodnym z dnia 20 lipca 2017 roku plany utrzymania wód obejmują między innymi zlokalizowanie odcinków śródlądowych wód powierzchniowych w których występują zagrożenia powiązane ze swobodnym przepływem wód i spływem lodu, a także określenie, na czym polegają i w jakim stopniu utrudniają obieg wody. Zawierają również wykaz istotnych w zarządzaniu wodami urządzeń wodnych i budowli regulujących, należących do Skarbu Państwa, a także wykaz kosztów, terminów, lokalizacji, sposób i korzyści płynących z podejmowanych działań utrzymania wód. Przy wytyczaniu planów istotne jest uwzględnienie aspektów ekologicznych i oddziaływań planowanych przedsięwzięć na środowisko (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).

7. Śródlądowe drogi wodne i rozwój transportu morskiego

Obecnie w Polsce najczęściej spotykanym rodzajem transportu jest transport drogowy. Wynosi on aż 86 procent. Zdecydowanie dominuje nad transportem kolejowym, który ogranicza się do 12,5 procent i transportem wodnym, który ledwo osiąga 0,4 procenta. Widoczne różnice kolidują z zobowiązaniami Polski wobec Unii Europejskiej. Zgodnie z zapisaną w białej księdze wizji przyszłości Europy nasz kraj do 2033 roku musi rozwinąć transport wodny do tego stopnia, by z niewielkiego 0,4 procenta urósł do 30 procent.

W związku z tym Ministerstwo Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej utworzyło projekt strategii, mający na celu rozwój dróg wodnych do 2020 roku (Dolecki, 2016).

Aktualnie istnieje wiele problemów związanych nie tylko z drogami rzeczными, ale również morskimi. Przez lata były zaniechane, co doprowadziło do znacznej redukcji długości szlaków żeglownych, a także do ich deklasacji i widocznego pogorszenia się stanu tych dróg. Wpływ miały na to czynniki między innymi takie jak zmiany szerokości, głębokości oraz promieni zakoli czyniąc je niezdatnymi do pokonywania. Nowy plan zakłada poprawę warunków panujących na wodnych trasach. Budżet projektu wynosi około 60 miliardów złotych i ma zostać przeznaczony na modernizację szlaków wodnych, a także dostosowanie ich do wytycznych co najmniej IV klasy żeglowności (Dolecki, 2016).

Modyfikacje ujęte w programie MGMŻŚ zakładają, że drogi o znaczeniu międzynarodowym to jest Odrzańska Droga Wodna (E30), Droga wodna Brześć-Warszawa-Gdańsk (E40) i Połączenie Odra-Warta-Noteć-Kanał Bydgoski-Brda-Wisła-Zalew Wiślany zostaną zmodernizowane i dostosowane do szlaków europejskich i przystosowane do parametrów klasy Va żeglowności. Drogi E40 i E70 mają zostać rozbudowane w ten sposób, by połączyć Kostrzyn nad Odrą z Wisłą i utworzyć trasę między Warszawą a Brześciem. Jednym z priorytetów jest również połączenie Odry, Noteci, Wisły i Bugu oraz budowa Kanału Śląskiego łączącego Odrę z Wisłą. W programie zawarte jest też postanowienie o budowie kaskady środkowego i dolnego odcinka Wisły od Warszawy do Gdańska. Ponadto plany dotyczą też budowę stopni wodnych, 14 ma powstać na odcinku Brzeg Dolny-Nysa Łużycka, 8 na tak zwane „Odrze granicznej” dodatkowo 9 stopni wodnych wraz z elektrowniami na odcinku Warszawa Gdańsk i jeden stopień w Niepołomicach. Zgodnie ze strategią MGMŻŚ, Racibórz ma ulec przeprojektowaniu ze zbiornika suchego na zbiornik suchy. Dzięki temu stanie się zabezpieczeniem wodnym dla regionu, a także będzie posiadał funkcję żeglowną. Dalsze plany zakładają także budowę kanału Koźle-Ostrawa, który ma stworzyć trasę wodną sięgającą Dunaju (Dziubińska i Weintrit, 2014; Raport Biura Prasowego MGMiŻŚ, 2016, Woś, 2017).

Przewidywane zmiany nie tylko przysłużą się transportowi wodnemu ale również wpłyną na inne dziedziny gospodarki. Przyczynią się między innymi do zapobiegania powodziom i łagodzenia ich skutków, oraz nawadniania gruntów i utrzymywania prawidłowych stosunków wodno-glebowych. Energia wytwarzana podczas przepływania wody może posłużyć do produkcji energii elektrycznej, a powstawanie nowych portów może przyczynić się do wzrostu roli funkcji społecznej i sportowo rekreacyjnej. Żegluga turystyczna i pasażerska zdobędzie dzięki temu wpływy na nowych obszarach. Wzrost udziałów transportu wodnego wiąże się również z ograniczeniem transportu kolejowego i lądowego, który jest nie tylko niebezpieczniejszy ale również w większym stopniu negatywnie wpływa na środowisko naturalne (Woś, 2017).

8. Podsumowanie

Ustawa *Prawo wodne*, wprowadziła wiele zmian w zakresie zarządzania zasobami wodnymi między innymi przebudowano strukturę organów właściwych w gospodarowaniu wodami, co wprowadziło wiele zamieszania wokół nowej instytucji jakim jest Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”. Wszystkie zmiany związane są z dążeniem władz do spełnienia celów Ramowej Dyrektywy Wodnej, w zgodzie z zasadami zrównoważonego zarządzania wodami oraz odpowiedzialnym korzystaniem z zasobów wodnych (Bujny i Maśliński, 2017).

W artykule przedstawiono zmiany jakie wprowadziła ustawa *Prawo wodne* z dnia 20 lipca 2017 roku. Podjęto próbę porównania jej z już nieobowiązującym Prawem Wodnym, głównie pod względem obowiązków wykonywanych przez określone osoby. Dodatkowo przeanalizowano istotę nowej instytucji Państwowe Gospodarstwo Wodne „Wody Polskie”, hierarchię w niej panującą oraz zakres jej obowiązków. Przedstawiono również spis dokumentów po jakie należy się udać do Wód Polskich (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180) oraz plany utrzymania wód. Ponadto zwrócono uwagę na potrzebę rozwoju śródlądowych dróg wodnych i transportu morskiego, które nie tylko przysłużą się spedycji i przewozom ale również wpłyną na inne dziedziny gospodarki, w tym będą wykorzystane do łagodzenia skutków powodzi i utrzymania prawidłowych stosunków wodno-glebowych. Pojawiła się szansa iż część komunikacji i ogólnopolskiej logistyki odciążą transport kolejowy i samochodowy stanowiące jedno z głównych źródeł zanieczyszczenia środowiska naturalnego.

Literatura

- Bujny J., Maśliński M. (2017). Nowe Prawo wodne – co przyniesie jednostkom samorządu terytorialnego? www.portalkomunalny.pl, dostęp online: 24.12.2017 r.
- Cyrankiewicz M. (2017). Zmiany w zarządzaniu wodami Skarbu Państwa w 2018 roku. www.samorzad.infor.pl, dostęp online: 21.12.2017 r.
- Dolecki L. (2016). Rząd zaakceptował plan strategii rozwoju dróg śródlądowych w Polsce. *Rynek infrastruktury*, dostęp online: 15.06.2016 r.
- Dolna J. (2017a). Prawo wodne: nowa struktura organów administracji odpowiedzialnych za gospodarkę wodami. www.rp.pl, dostęp online: 21.12.2017 r.
- Dolna J. (2017b). Nowa struktura organów odpowiedzialnych za gospodarowanie wodami. www.srodowisko.abc.com.pl, dostęp online: 23.12.2017 r.
- Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej. www.infor.pl, dostęp online 27.12.2017 r.
- Dziubińska A., Weintrit A. (2014). Śródlądowe Drogi w Polsce i ich klasyfikacja. *Logistyka*, 3/2014, 1592-1599.
- Jaworski L. (2017). Przejęcia pracowników w sektorze wodnym. www.gazetaprawna.pl, dostęp online: 22.12.2017 r.

- Gajda M. (2017). Główne cele i założenia reformy gospodarki wodnej. W: *Warsztaty Nowe Prawo Wodne 2018*, Rzeczpospolita Konferencje, Warszawa.
- Miś T. (2017). Nowe Prawo wodne. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, www.sozosfera.pl, dostęp online: 27.12.2017 r.
- Raport Biura Prasowego MGMiŻŚ (2016). Strategia rozwoju śródlądowych dróg wodnych w Polsce, Warszawa.
- Szydłowski K. (2017). Ministerstwo Środowiska odkrywa karty w sprawie Wód Polskich. www.teraz-srodowisko.pl, dostęp online: 23.12.2017 r.
- Ustawa *Prawo wodne* z dnia 20 lipca 2017 roku (Dz. U. 2017 poz. 1566, 2180).
- Uzasadnienie do projektu ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, www.legislacja.rcl.gov.pl, dostęp online: 22.12.2017 r.
- Wody Polskie: Oto zadania, kompetencje, źródła finansowania nowego podmiotu. www.portalsamorzadowy.pl, dostęp online: 27.12.2017 r.

- Woś K. (2017). Plany rozwoju polskich śródlądowych dróg wodnych. *Problemy Transportu i Logistyki*, 1/2017, 297-310.

MANAGEMENT OF THE NATIONAL ADMINISTRATION OF WATER FROM 2018

Abstract: An attempt was made to analyze the management of domestic water management since 2018 in Poland. The New Water Law, which became effective from 20 July 2017, has been analyzed. Changes in the scope of rights and duties of the superior in relation to public waters owned by the State Treasury were presented and the binding Act was compared to the Act of July 18, 2001. The institution of the State Aquatic Water Poland and its hierarchy and scope of duties was presented. The documents that are issued by the new institution are also specified.